
Protocol leesproblemen en dyslexie



B.S. De Duinsprong

PROTOCOL LEESPROBLEMEN EN DYSLEXIE

Om te komen tot verbetering van het onderwijs aan leerlingen met (potentiële) leesproblemen hebben wij het protocol leesproblemen en dyslexie opgesteld. Aan de hand van een uitgewerkt stappenplan per groep kan de leerkracht samen met de interne begeleider kinderen met leesproblemen op een systematische wijze volgen en begeleiden. Door vroegtijdig te signaleren en de juiste zorg te bieden, kunnen leesproblemen vaak verholpen worden. Als ondanks de genomen maatregelen onvoldoende vooruitgang geconstateerd wordt, kan er mogelijk sprake zijn van dyslexie. Het vaststellen van dyslexie is alleen mogelijk door een extern onderzoek, uitgevoerd door een orthopedagoog/psycholoog.

Een extern dyslexie onderzoek kan worden aangevraagd als de school vermoedt dat er sprake is van (ernstige, enkelvoudige) dyslexie:

- Er sprake is van ernstige achterstanden op het gebied van lezen en/of spellen.
- Er intensieve adequate begeleiding is geboden door de school (3x 20 minuten per week gedurende 2 x 12 weken)
- 3 normeringsmomenten E- score zijn op DMT en/of of drie normeringsmomenten E-scores op cito spelling en D- scores voor DMT

Dit document is opgesteld met Protocol Leesproblemen en dyslexie (expertisecentrum Nederlands) en afgestemd op de zorgstructuur zoals wij die op onze school hanteren. In alle groepen wordt er gewerkt met vier meetmomenten, waarna telkens een interventieperiode plaats vindt.

Zodra de leerling een IV of V score behaalt bij een van de CITO LOVS toetsen spelling en/of AVI en/of DMT, gaat het protocol in werking totdat de leerling minimaal een III score haalt voor deze onderdelen.

De leerling wordt in het groepsplan bij de verlengde instructie ingedeeld bij de vakken lezen en/of spelling.

De extra zorg wordt in eerste instantie gerealiseerd binnen de eigen groep en verzorgd door de eigen leerkracht.

Tussen de leerkrachten en de IB-er is structureel en op verzoek overleg over de ontwikkeling van de kinderen.

De ouders van de risicoleerlingen worden op de hoogte gehouden van de vorderingen en de te nemen interventies door de leerkracht.

Hieronder volgt per groep het stappenplan. Aan het eind van het document zijn een aantal bijlagen toegevoegd:

1. Maatregelen ten behoeve van leerlingen met leesproblemen dan wel dyslexie
2. Observatielijsten groep 1 en 2 uit bosos
3. Literatuurlijst

STAPPENPLAN GROEP 1

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken:

- Overdrachtsformulier peuterobservatielijst (en eventuele warme overdrachtsgegevens)
- Gegevens logopedist worden opgevraagd indien gebruik van is/wordt gemaakt (na overleg met de ouders)

STAP 2 INTERVENTIE N.A.V. BEGINSITUATIE (tot januari)

- Kinderen die opvallen vanuit de beginsituatie krijgen extra aandacht in de kleine kring. Hierin worden activiteiten voorbereid, die later in de grote kring terugkomen. Of zij krijgen in de kleine kring verlengde instructie over het aanbod in de grote kring (zie ook protocol leesproblemen en dyslexie groep 1 en 2 hfdst 2,3 en 5)
- Indien een kind logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waar nodig de extra ondersteuning af.

STAP 3 MEETMOMENT 1 (januari)

- Aanbod voor risico leerlingen bijstellen.

STAP 4 INTERVENTIE N.A.V. MEETMOMENT 1 (februari - juni)

- Leerlingen die opvallen vanuit de beginsituatie krijgen extra aandacht in de kleine kring. Hierin worden activiteiten voorbereid, die later in de grote kring terugkomen. (zie ook protocol leesproblemen en dyslexie groep 1 en 2 hfdst 2,3 en 5)
- Indien een kind logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waar nodig de extra ondersteuning af.

STAP 5 MEETMOMENT 2 (mei/juni)

Bosos

OVERDRACHTGEGEVENS NAAR GROEP 2

- BOSOS
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)

STAPPENPLAN GROEP 2

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken

- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- In oktober wordt de screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risico leerlingen voor alle kinderen ingevuld.
- Groepsplannen opstellen
- Groepsoverzicht opstellen

STAP 2 INTERVENTIE N.A.V. BEGINSITUATIE (tot januari)

- Leerlingen die opvallen vanuit de beginsituatie krijgen extra aandacht in de kleine kring. Hierin worden activiteiten voorbereid, die later in de grote kring terugkomen. (zie ook protocol leesproblemen en dyslexie groep 1 en 2 hfdst 2,3 en 5)
- Indien een leerling logopedie heeft proberen wij in overleg met de logopedist extra ondersteuning af te stemmen.
- Uitvoering volgens groepsplan
- Na het invullen van de screeningslijst in oktober wordt de begeleiding afgestemd op het kind

STAP 3 MEETMOMENT 1 (januari)

- BOSOS
- In februari wordt de screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risico leerlingen ingevuld voor de kinderen die in oktober aangemerkt zijn als risicoleerling.

STAP 4 INTERVENTIE N.A.V. MEETMOMENT 1 (februari-juni)

- Aanbod voor risicoleerlingen bijstellen
- Groepsplan evalueren en bijstellen
- Leerlingen die opvallen vanuit de beginsituatie krijgen extra aandacht in de kleine kring. Hierin worden activiteiten voorbereid, die later in de grote kring terugkomen. (zie ook protocol leesproblemen en dyslexie groep 1 en 2 hfdst 2,3 en 5)
- Indien een leerling logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waarnodig extra ondersteuning af .
- Aangepast groepsplan wordt uitgevoerd

STAP 5 MEETMOMENT 2 (mei/juni)

- BOSOS
- Groepsplan evalueren en bijstellen

OVERDRACHTGEGEVENS NAAR GROEP 3

- BOSOS
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen
- Screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risico leerlingen

BESCHIKBARE MIDDELEN HULP ZWAKKE LEERLINGEN

Vaardigheid

Lees/taal voorwaarden

Beschikbare middelen

- auditieve training, Kleuterplein; de één steropdrachten

STAPPENPLAN GROEP 3

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken

- BOSOS
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen
- Screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risico leerlingen
- Groepsoverzicht en groepsplannen opstellen

STAP 2 TUSSENMETING 1 (oktober/november)

- Herfstsignalering (na kern 3 VLL) (vastleggen in LVS Veilig Leren Lezen)
- Methodegebondentoets analyseren (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 3 INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 1 (oktober-januari)

Informatieavond voor ouders met een leerling in groep 3, over het lees- en spellingsproces. Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht (dat mag aan de start van het schooljaar ook al. Indien een leerling logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waarnodig extra ondersteuning af).

Interventie bij lezen/spelling

- Groepsplan bijstellen
- Groepsplannen uitvoeren
- Extra instructie / verlengde instructie (ster-aanpak VLL)

STAP 4 MEETMOMENT 2 (januari)

- DMT versie A, kaart 1 en 2
- CITO AVI
- CITO Spelling M3 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- Wintersignalering na kern 6(m.u.v. leestekst en V&V kern 6, wel terugtoetsen)(vastleggen in LVS Veilig Leren Lezen)
- Leerlingen met een IV- en V-score bij de M3 Spellingtoets en/of DMT bij het meetmoment dan foutenanalyse maken als in oktober bij deze twee toetsen een onvoldoende is gescoord of als deze toets niet eerder is afgenomen. (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 5 INTERVENTIE N.A.V. MEETMOMENT 2 (februari-juni)

Interventies bij lezen

Interventies voor leerlingen die uitvallen

- Groepsplan evalueren en bijstellen
- Onvoldoende letterbeheersing: flits oefeningen (inzet software digibord bij Veilig leren lezen)
- Extra lezen: Veilig & Vlot, extra lezen
- Extra instructie en verlengde instructie (ster-aanpak)
- Thuis: stimuleren om te lezen (leeslogboek)
- Opstellen en uitvoeren van een groepsplan voor lezen

Interventie bij spelling

Interventies voor leerlingen die uitvallen

- Foutenanalyse maken. Op basis van de analyse wordt de begeleiding afgestemd.
- ✓ Oriëntatiefouten – auditieve uitluisteroefeningen
- ✓ Letters benoemen en letterdictee oefenen
- ✓ Regelfouten – extra oefening van 1 of meerdere regels
- ✓ Niet toepassen van regels – spellingsbewust zijn oefenen
- ✓ Extra instructie/ verlengde instructie (ster-aanpak)
- ✓ Indien een leerling logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waarnodig extra ondersteuning af

STAP 6 TUSSENMETING (april)

- Lentesignalering
- leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid bij de meting in januari: DMT versie C, kaart 1+2. (vastleggen bij evaluatie groepsplan)
- Aanbod voor uitvallers eventueel bijstellen. (uitval lentesignalering spellingstoets: (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 7 VOORTGEZETTE INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING (april-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen/spelling

- Groepsplannen uitvoeren
- Extra instructie / verlengde instructie (ster-aanpak VLL)
- Zie verder interventie na meetmoment 2
- Indien een leerling logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waarnodig extra ondersteuning af

STAP 8 MEETMOMENT (juni)

- DMT versie B, kaart 1,2 en 3
- CITO AVI
- CITO Spelling E3(foutenanalyse maken bij IV en V score)
- CITO begrip lezen E3
- Eindsignalering Veilig Leren Lezen(vastleggen bij LVS Veilig leren lezen)
- Leerlingen met een zwakke technische lees- en/of spellingvaardigheid : De Aanbod voor risicoleerlingen bijstellen/opstellen
- Groepsplan evalueren en opstellen

OVERDRACHTGEGEVENS NAAR GROEP 4

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 4

BESCHIKBARE MIDDELEN HULP ZWAKKE LEERLINGEN

Vaardigheid	Beschikbare middelen
Decodeervaardigheden	<ul style="list-style-type: none">● <u>Orthotheek</u>: Zuidvallei● <u>Computer</u>: clusteroefeningen, flits● <u>Digibord</u> woorden en letters flitsen VLL● <u>Methodemateriaal</u>: Veilig & vlot, Letterzetter (VLL),● Woordzetter (VLL) en Flitskaarten
Spelling	<ul style="list-style-type: none">● <u>Computer</u>: spellingoefenen.nl /Taal● <u>Methodemateriaal</u>: Veilig Leren Lezen● <u>Zelfstandig spellen</u>

STAPPENPLAN GROEP 4

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken

- Uitslag CITO toetsen DMT / AVI
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen groep 3
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 4
- Groepsoverzicht en groepsplannen opstellen

STAP 2 TUSSENMETING 1 (oktober/ november)

- Bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: AVI, DMT versie C, kaart 1 t/m 3
- (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 3 INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 1 (oktober-januari)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Thuis extra laten lezen (leeslogboek/leeskaart)

Interventie bij spelling

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Indien een leerling logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waarnodig extra ondersteuning af

STAP 4 MEETMOMENT 1 (januari)

- DMT versie A, kaart 1 ,2 en 3
- CITO AVI
- CITO Spelling M4 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- CITO begrijpend lezen M4

STAP 5 INTERVENTIE N.A.V. METING 1 (februari-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Groepsplan evalueren en opstellen

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen

Interventie bij spelling

- Extra instructie / verlengde instructie n.a.v. foutenanalyse CITO-meting januari
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees, eigen spellingregelboekje in fofo-album
- Indien een leerling logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waarnodig extra ondersteuning af
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

STAP 6 TUSSENMETING 2 (april)

- Bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: AVI, DMT versie C, kaart 1 t/m 3, i (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 7 VOORTGEZETTE INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 2 (april-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leesboek/leeskaart)
- Ralfi lezen

Interventie bij spelling

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren
- Extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.
- Indien een leerling logopedie heeft, stemt de leerkracht in overleg met de logopedist waarnodig extra ondersteuning af

STAP 8 MEETMOMENT 2 (juni)

- DMT versie B, kaart 1, 2 en 3
- CITO AVI
- CITO Spelling E4 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- CITO woordenschat E4
- CITO begripdend lezen
- Groepsplan evalueren en aanzet maken voor groepsplan begin groep 5

OVERDRACHTGEGEVENS NAAR GROEP 5

- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 5
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

BESCHIKBARE MIDDELEN HULP ZWAKKE LEERLINGEN

Vaardigheid	Beschikbare middelen
Technisch lezen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Orthotheek</u>: Zuidvallei • <u>Computer</u>: Snappet • <u>Digibord</u>: Gynzy/avi flits zinnen en woorden • <u>Ralfi-lezen</u>
Spelling	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Orthotheek</u>: Zelfstandig spellen, spelling in de lift en Zuidvallei • <u>Computer</u>: Snappet, spellingoefenen.nl

STAPPENPLAN GROEP 5

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen groep 4
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 5
- Groepsoverzicht en groepsplannen opstellen

STAP 2 TUSSENMETING 1 (oktober/ november)

- De volgende toets bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: CITO DMT kaart C volgorde kaart 3 bij minder dan 63 woorden kaart 1 en 2 (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 3 INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 1 (oktober-januari)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Thuis extra laten lezen (leeslogboek/leeskaart)

Interventie bij spelling

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen

STAP 4 MEETMOMENT 1 (januari)

DMT versie A, volgorde kaart 3 bij minder dan 63 woorden kaart 1 en 2

- CITO AVI
- CITO Spelling M5 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- CITO begrijpend lezen M5

STAP 5 INTERVENTIE N.A.V. METING 1 (februari-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Groepsplan evalueren en opstellen

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen

Interventie bij spelling

- Extra instructie / verlengde instructie n.a.v. foutenanalyse CITO-meting januari
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

STAP 6 TUSSENMETING 2 (april)

De volgende toetsen bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: DMT versie C, volgorde kaart 3 bij minder dan 67 woorden kaart 1 en 2 (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 7 VOORTGEZETTE INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 2 (april-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen
-

Interventie bij spelling

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren
- Extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.

STAP 8 MEETMOMENT 2 (juni)

DMT versie B, volgorde kaart 3 bij minder dan 67 woorden kaart 1 en 2

- CITO AVI
- CITO Spelling E5 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- Groepsplan evalueren en aanzet maken voor groepsplan begin groep 6

OVERDRACHTGEGEVENS NAAR GROEP 6

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 6
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

BESCHIKBARE MIDDELEN HULP ZWAKKE LEERLINGEN

Vaardigheid	Beschikbare middelen
Technisch lezen	<ul style="list-style-type: none">• <u>Orthotheek</u>: Zuidvallei• <u>Computer</u>: snappet• <u>Digibord</u>: avi flits zinnen en woorden• <u>Ralfi-lezen</u>
Spelling	<ul style="list-style-type: none">• <u>Orthotheek</u>: Zelfstandig spellen, spelling in de lift en Zuidvallei• <u>Computer</u>: Snappet, spellingoefenen.nl

STAPPENPLAN GROEP 6

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen groep 5
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 6
- Groepsoverzicht en groepsplannen opstellen

STAP 2 TUSSENMETING 1 (oktober/ november)

- De volgende toets bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: CITO DMT versie C, volgorde kaart 3 bij minder dan 74 woorden kaart 1 en 2 (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 3 INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 1 (oktober-januari)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Thuis extra laten lezen (leeslogboek/leeskaart)

Interventie bij spelling

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen

STAP 4 MEETMOMENT 1 (januari)

DMT versie A, volgorde kaart 3 bij minder dan 74 woorden kaart 1 en 2

- CITO AVI
- CITO Spelling M6 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- CITO begrip lezen M6

STAP 5 INTERVENTIE N.A.V. METING 1 (februari-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Groepsplan evalueren en opstellen

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen
-

Interventie bij spelling

- Extra instructie / verlengde instructie n.a.v. foutenanalyse CITO-meting januari
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

STAP 6 TUSSENMETING 2 (april)

De volgende toetsen bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen : DMT versie C, volgorde kaart 3 bij minder dan 78 woorden kaart 1 en 2 (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 7 VOORTGEZETTE INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 2 (april-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen

Interventie bij spelling

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren
- Extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.

STAP 8 MEETMOMENT 2 (juni)

- DMT versie B, volgorde kaart 3 bij minder dan 78 woorden kaart 1 en 2
- CITO AVI
- CITO Spelling E6 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- Groepsplan evalueren en aanzet maken voor groepsplan begin groep 7
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

OVERDRACHTGEGEVENS NAAR GROEP 7

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 7

BESCHIKBARE MIDDELEN HULP ZWAKKE LEERLINGEN

Vaardigheid	Beschikbare middelen
Technisch lezen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Orthotheek</u>: Zuidvallei • <u>Computer</u>: snappet • <u>Digibord</u>: avi flits zinnen en woorden • <u>Ralfi-lezen</u>
Spelling	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Orthotheek</u>: Zelfstandig spellen, spelling in de lift en Zuidvallei • <u>Computer</u>: snappet, spellingoefenen.nl

STAPPENPLAN GROEP 7

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen groep 6
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 7
- Groepsoverzicht en groepsplannen opstellen

STAP 2 TUSSENMETING 1 (oktober/ november)

- De volgende toets bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: CITO DMT versie C, volgorde kaart 3 bij minder dan 82 woorden kaart 1 en 2 (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 3 INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 1 (oktober-januari)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Thuis extra laten lezen (leeslogboek/leeskaart)

Interventie bij spelling

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen

STAP 4 MEETMOMENT 1 (januari)

DMT versie A, volgorde kaart 3 bij minder dan 82 woorden kaart 1 en 2

- CITO AVI
- CITO Spelling M7 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- CITO begrip lezend lezen M7

STAP 5 INTERVENTIE N.A.V. METING 1 (februari-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Groepsplan evalueren en opstellen

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen

Interventie bij spelling

- Extra instructie / verlengde instructie n.a.v. foutenanalyse CITO-meting januari
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

STAP 6 TUSSENMETING 2 (april)

De volgende toetsen bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: DMT versie C, volgorde kaart 3 bij minder dan 87 woorden kaart 1 en 2 (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 7 VOORTGEZETTE INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 2 (april-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen

Interventie bij spelling

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren
- Extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.

STAP 8 MEETMOMENT 2 (juni)

DMT versie B, volgorde kaart 3 bij minder dan 87 woorden kaart 1 en 2

- CITO AVI
- CITO Spelling E7 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- Groepsplan evalueren en aanzet maken voor groepsplan begin groep 8
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

OVERDRACHTGEGEVENS NAAR GROEP 8

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)
- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 8

BESCHIKBARE MIDDELEN HULP ZWAKKE LEERLINGEN

Vaardigheid	Beschikbare middelen
Technisch lezen	<ul style="list-style-type: none">• <u>Orthotheek</u>: Zuidvallei• <u>Computer</u>: snappet• <u>Digibord</u>: avi flits zinnen en woorden• <u>Ralfi-lezen</u>
Spelling	<ul style="list-style-type: none">• <u>Orthotheek</u>: Zelfstandig spellen, spelling in de lift en Zuidvallei• <u>Computer</u>: snappet, spellingoefenen.nl

STAPPENPLAN GROEP 8

STAP 1 BEGINSITUATIE VASTSTELLEN

Bij alle leerlingen worden de onderstaande beschikbare gegevens bekeken

- Uitslag CITO toetsen
- Cito Spelling foutenanalyse (IV en V niveau)

- Uitslag extra toetsen
- Eventuele verslagen extern deskundige (indien aanwezig)
- Groepsoverzicht en groepsplannen groep 7
- Eerste aanzet groepsplan voor begin groep 8
- Groepsoverzicht en groepsplannen opstellen

STAP 2 TUSSENMETING 1 (oktober/ november)

- De volgende toets bij leerlingen met een zwakke technische leesvaardigheid afnemen: CITO DMT versie C, volgorde kaart 3 bij minder dan 90 woorden kaart 1 en 2 (vastleggen bij evaluatie groepsplan)

STAP 3 INTERVENTIE N.A.V. TUSSENMETING 1 (oktober-januari)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Interventie bij lezen

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Thuis extra laten lezen (leeslogboek/leeskaart)

Interventie bij spelling

- Bijstellen extra instructie / verlengde instructie
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen

STAP 4 MEETMOMENT 1 (januari)

- DMT versie A, volgorde kaart 3 bij minder dan 90 woorden kaart 1 en 2
- CITO AVI
- CITO Spelling M8 (foutenanalyse maken bij IV en V score)
- CITO begrijpend lezen M8

STAP 5 INTERVENTIE N.A.V. METING 1 (februari-juni)

Interventies vinden plaats na overleg IB-er en groepsleerkracht

Groepsplan evalueren en opstellen

Interventie bij lezen

- Groepsplannen bijstellen en uitvoeren a.d.h.v. resultaten DMT en AVI
- Extra instructie / verlengde instructie
- Extra thuis lezen (leeslogboek/leeskaart)
- Ralfi lezen

Interventie bij spelling

- Extra instructie / verlengde instructie n.a.v. foutenanalyse CITO-meting januari
- Aandacht voor auditieve uitluisteroefeningen
- Aanbieden van spellingsregels/afspraken en deze ook toe laten passen buiten spellings-oefeningen en dictees om.
- Selectie van kinderen volgens criteria dyslexie voor aanmelding extern onderzoek

BESCHIKBARE MIDDELEN HULP ZWAKKE LEERLINGEN

Vaardigheid	Beschikbare middelen
--------------------	-----------------------------

Technisch lezen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Orthotheek</u>: Zuidvallei • <u>Computer</u>: snappet • <u>Digibord</u>: avi flits zinnen en woorden • <u>Ralfi</u>-lezen •
Spelling	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Orthotheek</u>: Zelfstandig spellen, spelling in de lift en Zuidvallei • <u>Computer</u>: snappet, • <u>Spellingoefenen.nl</u>

Bijlage 1 Protocol Leesproblemen en Dyslexie
Screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risico leerlingen

Naam:

Groep 2	Oktober 2....		Maart 2....	
	Ja	Nee	Ja	Nee
			Alleen indien risico leerling in oktober	
Taalvaardigheid				
<i>Woordenschat</i>				
- Kent en gebruikt veel woorden (actief en passief woordgebruik)				
<i>Spreken</i>				
- Articuleert goed				
- Formuleert in goede zinnen				
- Vertelt in logische samenhang				
<i>Luisteren</i>				
- Luistert geïnteresseerd tijdens kringactiviteiten				
<i>Taalbegrip</i>				
- Begrijpt gesproken taal goed				
Fonologische vaardigheden				
- Kan rijmen (eindrijm)				
- Kan rijmen (beginrijm)				
- Kan woorden en zinnen nazeggen (auditief geheugen)				
- Kan kleine klankverschillen horen tussen woorden en klanken (auditieve discriminatie)				
- Kan klankgroepen samenvoegen (auditieve synthese) (bv. Pop-pen-wa-gen)				
- Kan klanken samenvoegen (auditieve synthese) (bv. b-oo-m)				
- Kan woorden verdelen in klankgroepen (auditieve analyse)				
- Kan woorden verdelen in klanken (auditieve analyse)				
Automatiseringsvragen / willekeurige koppelingen				
- Kan de namen van de kleuren goed onthouden				
- Kan de dagen van de week in de juiste volgorde opzeggen				
- Kent de begrippen: morgen, middag, avond, vandaag en gisteren				
- Kent de namen van de kinderen in de klas				
- Kan aangeleerde liedjes meezingen				
- Kan begrippen links en rechts toepassen				
Beginnende geletterdheid				
<i>Ervaring met boeken en verhalen</i>				
- Heeft interesse in (prenten) boeken				
- Begrijpt vertelde/voorgelezen verhalen				
<i>Oriëntatie op geschreven taal</i>				
- Heeft interesse in letters, geschreven woorden of schrijven van eigen naam				
- Heeft voldoende besef van de functies van letters en symbolen				
- Kan meerdere letters herkennen en benoemen				
Risico leerling				

Kleutertoets groep 2

Januari 2.....

Onderdeel	Score januari	Opmerkingen	Score juni (alleen risicoleerlingen)	Opmerkingen
Kleurentoets seconden	 seconden	
Letterkennis	Kent letters		Kent letters	
Auditieve analyse (max. score is 20)				
Auditieve synthese (max. score is 10)				

	Ja	Nee	Opmerkingen
Dyslexie in de familie			
Volgt logopedie			
Gehoorproblemen			
Buisjes			

Bijlage 2:

Handleiding Screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risicoleerlingen in groep 2

Basisschool De Duinsprong

De Screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risicoleerlingen in groep 2 is bedoeld om kinderen te signaleren, die risico lopen leesproblemen en/of dyslexie te ontwikkelen bij de start van het leesproces in groep 3. Door hen tijdig te signaleren, kan extra aandacht besteed worden aan de ontwikkeling van de taalvaardigheid en specifiek de fonologische vaardigheden. Op die manier wordt getracht eventuele leesproblemen in groep 3 te beperken en/of te voorkomen.

Groep 2

1. De screeningslijst groep 2 wordt in oktober ingevuld voor alle leerlingen. Onderaan de screeningslijst wordt aangegeven of de leerling een risicoleerling is.
Een leerling wordt aangemerkt als risicoleerling, indien:
 - er bij drie of meer items *nee* ingevuld wordt (de vraag over erfelijkheid uitgezonderd).
 - de vraag over erfelijkheid met *ja* beantwoord wordt **én** er bij twee of meer items *nee* ingevuld wordt.
2. Vervolg:
Voor de risicoleerlingen wordt in maart de screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risicoleerlingen nogmaals ingevuld.

Werkwijze na signalering

Indien een kind aangemerkt wordt als risicoleerling, is het belangrijk structureel extra aandacht te besteden aan de onderdelen, waar een leerling op uitvalt. Het is echter van groot belang om dit te koppelen aan het thema in een betekenisvolle context. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van hoofdstuk 2 uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie.

Bij de samenstelling van de Screeningslijst vroegtijdige onderkenning van risicoleerlingen in groep 2, is naast het Protocol Leesproblemen en Dyslexie gebruik gemaakt van de volgende uitgaven:

- Dangerous Signslijst lezen, uit: L. Koning, 1998. *Handboek voor dyslexie en leesproblemen*. Lekkerkerk: Pravoo.
- Signaleringslijst ontluikende geletterdheid, uit E. Koekebacker, K. van de Mortel, W. Stegeman, L. Verhoeven & H. Wentink, 1999. *ELLO Effectief Leren Lezen Ondersteuningsprogramma*. Amersfoort: CPS.
- Van den Bosch & B. de Jaeger, 2005. *Kijk! 1-2, Praktisch hulpmiddel voor het observeren en registreren van de ontwikkeling bij vier- tot zesjarigen*. Middelburg: RPCZ Educatieve Uitgaven

Bijlage 3:

Literatuurlijst

- * Protocol leesproblemen en dyslexie groep 1-2
door Hanneke Wentink e.a. experticeentrum Nederlands
- * Protocol leesproblemen en dyslexie groep 3
door Martine Gijsel e.a. experticeentrum Nederlands
- * Protocol leesproblemen en dyslexie groep 4
door Martine Gijsel e.a. experticeentrum Nederlands
- * Protocol leesproblemen en dyslexie groep 5-8
door Femke Scheltinga e.a. experticeentrum Nederlands

Deze zijn te vinden in de IB-ruimte hoofdlocatie en orthotheek.

